

ROME : CHIESA DI SANTA BIBIANA

Twee december is de feestdag van de heilige Bibiana. Aan de Via Giolitti, de straat die langs station Termini in Rome loopt, staat een beetje achter het station de kerk van Santa Bibiana (Viviane in het Nederlands). De kerk ligt er nu een beetje ongelukkig, tussen de spoorweg, de tramlijn (met een ouderwetse tram) en de drukke straat naar de Porta Maggiore. Het is niet de meest aangename buurt van Rome. Maar in de

oudheid lagen hier prachtige tuinen, de horti Liciniani, die eigendom waren van de gens Licinia. Vlak in de buurt van de kerk zijn er in 1904 stukken ontdekt van een groot mozaïek met een jachtafereel. Dit is nu te bewonderen in de Centrale Montemartini. De kerk is bijna altijd gesloten, behalve wanneer er een eredienst is.

De Mozaïek met Jachtafereel.

© Linda Verdickt

Detail van de Mozaïek

© Linda Verdickt

Bibiana was een dochter van Flavianus en Dafrosa, en had een zuster Demetria. De familie was christelijk. De legende vertelt dat in de vierde eeuw, tijdens de vervolgingen onder keizer Julianus Apostata, Dafrosa onthoofd werd, en Flavianus gemarteld en daarna verbannen. Zij zouden twee christelijke martelaren begraven hebben. Ook Demetria stierf, na vijf maanden gevangenschap tussen epileptici en krankzinnigen, en Bibiana bleef alleen achter. Al de bezittingen van de familie werden geconfisceerd, en Bibiana leefde in pure armoede. Ze werd na enkele maanden onder voogdij van ene Rufina geplaatst, die haar eerst met zachte hand probeerde het christelijk geloof te laten afzweren. Toen dat niet lukte, nam ze haar toevlucht tot meer drastische middelen. Eerst liet ze Bibiana volledig in elkaar slaan, maar ook dit hielp niet. Daarna liet ze haar vastbinden aan een pilaar, en afranselen met een gesel die met lood verzaamd was. Dit werd haar dood. Ze was 17 jaar, en maagd. Haar lichaam werd voor de honden gegooid, maar die raakten het niet aan. Na twee dagen werd ze 's nachts door een priester Johannes begraven. Op 2 december 361 (of 363) werd ze officieel tot martelares verklaard. Ze wordt meestal afgebeeld vastgebonden aan een zuil, of met een dolk in haar borst, vaak met de overwinningspalm van het martelaarschap in de hand.

Beeld van Santa Bibiani door Bernini

Boven haar graf liet paus Simplicus (gestorven in 483) een kerk bouwen, waarschijnlijk een verbouwing van haar oorspronkelijk woonhuis. Ook haar ouders en zuster kregen hier hun rustplaats. Paus Honorius III liet in 1224 het gebouw restaureren. En in 1625 liet paus Urbanus VIII, ter gelegenheid van het heilig jaar, de architect Bernini de kerk opnieuw restaureren. Het was het eerste architecturale werk van Bernini. Een marmeren plaat met een inscriptie geeft de plaats aan waar Bibiana zou gemarteld geweest zijn. Bij de verbouwingen in 1625 werd het lichaam van Bibiana ontdekt, en de paus beschouwde dit als een goed voorteken voor zijn pontificaat. Daarom gaf hij Bernini de opdracht om een beeld te maken van de heilige. Dit prachtige beeld is nog steeds te bewonderen in de kerk. In 2017-2018 werd het tentoongesteld in de Villa Borghese tijdens een grote Bernini-retrospectieve. Bij de terugkeer in de kerk brak de ringvinger van haar rechterhand, maar dit is weer gerestaureerd. Voor Bernini aan het marmeren beeld begon, maakte hij twee terracotta-versies

ervan. Deze zijn nu te zien in het Louvre in Parijs en in de Hermitage in Sint-Petersburg.

Omdat het verhaal van Bibiana enkel overgeleverd is in legendes die vol staan met middeleeuwse romantiek en gemeenplaatsen, mag ze officieel enkel nog vereerd worden in de kerk waar ze begraven ligt. Maar ze staat bv. nog wel vermeld op de scheurkalender van de Druivelaar.

Bibiana is de patrones van de verstandelijk gehandicapten en epileptici (omdat zij – of haar zuster – volgens de legende opgesloten zat tussen krankzinnigen en mensen die aan vallende ziekte leden). Ze is ook de patrones van de drinkers (waarschijnlijk omdat haar naam in verband kan gebracht worden met het Latijnse werkwoord *bibere*, drinken). Ze wordt ook aanroepen tegen hoofdpijn (ze zou katers kunnen verdrijven bij de dronkaards), kramp en ongevallen.

Constant

EEN BLIJVEND GESCHENK, VARIATIE OP EEN THEMA

Vergezeld van zijn leerlingen en omringd door een groep nieuwsgierige kijklustigen vertrok Jezus uit het broeierige Jericho. De stoet trok langs het dalende pad met uitzicht op de glinsterende Jordaan en kwam voorbij een oude olijfbom. Iemand had een aantal knoestige wortels daarvan afgehakt en op een hoopje gelegd. Niet ver daarvan zat een blinde bedelaar ineengeschrumpeld. Zodra hij hoorde dat het Jezus de Nazarener was die voorbij trok, begon hij luidkeels “Zoon van David” uit te schreeuwen. Een lachsalvo barstte los, maar Jezus riep boven het gejoel uit dat Petrus de blinde bij hem moest brengen. De blinde, met goede moed, half strompelend en met de handen op de schouders van de leerling, werd tot voor Jezus geleid. Hij ontdeed zich van zijn mantel en zakte neer op beide knieën. “Wat wilt ge dat Ik voor u doe?” vroeg Jezus beheerst.

Lezers gesteld op orthodoxie worden gewaarschuwd. Wat volgt kan op sommige vlakken als sterk afwijkend worden beschouwd van het gekende canonieke verhaal.

Het gejoel verstomde. De stilte was om te snijden. “Heer, ik weet dat ik onwaardig ben, maar de miserie zit mij te diep. Niet alleen verdween sinds lang het licht uit mijn ogen, sinds gisteren ben ik ook nog mijn wandelstok kwijtgespeeld en niemand is bereid mij er een te geven”. Domme man. Had Jezus in Jericho immers niet gezegd dat “wie heeft zal nog meer krijgen, maar wie niets heeft, hem zal zelfs het laatste worden ontnomen”? Overigens, hoe had de armoezaaiër dan wel zijn kostbaarste bezit verloren? Tot ieders verbazing stelde Jezus die vanzelfsprekende vraag niet. Hij dankte de bedelaar voor zijn blind vertrouwen en richtte zich dan tot zijn meest weerbarstige leerling Thomas. Hij sprak “Neem een voorbeeld aan deze man. Breng een van die wortels opgestapeld naast de olijfbom naar mij”. Typisch Jezus om zoiets aan Thomas op te dragen. Dat kwam nooit goed. Maar Thomas deed wat hem was gevraagd, zij het na heel wat aarzelen. Met het mes van Petrus versneed Jezus de door Thomas aangebrachte wortel tot een wandelstok. Iedereen stond versteld van de wondere behendigheid waarmee Jezus tewerk ging. Was hij echter niet de zoon van een timmerman? “Aha, meer in de handen dan in het hoofd” overpeinsden een paar geamuseerd toekijkende wetgeleerden. Tot hun consternatie schreeuwde de bedelaar toen uit dat in het koninkrijk van Jezus blinden konden zien. “Onnozelaar”, bedachten de wetgeleerden, maar

besloten de collega’s in Jeruzalem erover te informeren. Daar zou het net zich wel sluiten.

En zo kwam het dat de blinde, voorzien van zijn nieuwe wandelstok, samen met Jezus en de leerlingen naar Jeruzalem trok. Gekomen aan een van de dorpen net voor de grote stad, snoof de blinde plots de aangename geur op van kruiden en bloemen die een verkoopster voor haar huisje had uitgespreid. Voor weinig geld maakte zij daarvan boeketten die in de tempel konden worden geofferd. Jezus legde nu de hand op de schouder van de blinde. “Voortaan is hier je plek”. De blinde begreep het eerst niet, hij dacht dat Jezus van zijn gezelschap hield. Toch moest hij toegeven dat hij niets liever wilde dan samen met de vrouw boeketten te maken. Jezus kon kennelijk in zijn hart kijken. En zo geschiedde. Van heinde en verre werd het winkeltje bekend. Geen enkel boeket verliet het kraampje evenwel vooraleer het door de blinde met zijn wandelstok was beroerd.

Vele manen later, het voorhangsel van de tempel van de tempel was al lang geleden van boven naar beneden in tweeën gescheurd, zaten de blinde en de verkoopster voor hun winkeltje uit te rusten na een lange werkdag. De walm van gehard leer, ijzer en paardenvacht waaide naar hen toe. “Decurio van de ala Veterana Gallica, kunnen we terug iets voor je doen?” bracht de verkoopster onbevreesd uit. De soldaat zeeg neer. “Domina, in novembris vorig jaar kocht ik hier een boeketje om het te versturen naar het verre Gallia, naar de vicus van Asse, mijn thuis. Dat was het enige wat ik nog kon doen toen ik vernam dat mijn dochtertje de dood nabij was. Deze morgen ontving ik een tabula met ongelooflijk goed nieuws. Mijn allerliefste is terug gezond en wel. Een wonder.” De decurio keerde nooit meer terug naar Asse. Na de adventus van de nieuwe praefectus werd hij gedood tijdens een hinderlaag beraamd door opstandelingen. Zijn dochtertje echter groeide op in Asse. Tevergeefs trachtte zij het verdroogde boeketje van haar vader te bewaren. Zij huwde. Haar nakomelingen genoten bekendheid voor hun scherp zicht en waren vooral behendig in het fabriceren van paardenbeeldjes in terracotta. Ieder jaar, in novembris, dacht zij terug aan haar vader die zij amper had gekend. Maar er was ook iets anders, of eerder, er was nog iemand anders. Rond de tijd van het solstitium voelde zij telkens weer dat er iemand naar haar toekwam, haar toesprak vanuit het verre Palestina. Het was niet de stem van haar vader die zij hoorde, maar van ...een kind. Het kind had het steeds weer over de weg, het licht, ja zelfs, de waarheid. Het was moeilijk om het onder

woorden te brengen. Toch voor haar. Toen zij de stem vroeg wat zij moest doen kreeg zij als antwoord "Er is een tijd voor alles". Deemoedig en bedachtzaam als zij was, besloot zij de stem niet te zien als een inbeelding maar haar te aanvaarden als een geschenk, een blijvend geschenk.

Toen de blinde stierf, vond de verkoopster het passend de wandelstok niet de behouden. Zij begroef het dierbaarste bezit van haar vriend in de heuvel waar ooit de Nazareeër aan het kruis was gestorven.

Die twee hoorden bij elkaar Misschien wordt het kleinood ooit nog gevonden. Wie weet wat men er dan mee zal doen. Tenzij, per hypothese, het al lang geleden werd opgedolven en stukken ervan met grote eerbied worden bewaard, al is olijfhout allicht niet te verwarren met ceder of cipres. Zo essentieel is dat niet, maar wel hoe we de dingen uit het verleden nog steeds tot ons laten spreken. Liefst met luisterbereidheid. Opnieuw, steeds opnieuw.

Johan

HEFT UW HOOFDEN OP- ADVENT 2024(C jaar)

Tweede zondag: Het licht van de ontvankelijkheid.

Baruch 5, 1-9

Fil. 1, 4-6, 8-9

Lucas 3, 1-6

Midden het tumult van de groten der aarde, klinkt er een stem op in de woestijn. Vol van Gods woord van liefde laat Johannes er een ander geluid klinken. Niet het vernietigende recht van de sterkste dat op aarde alom weelderig tiert, is bij God van tel.

Gerechtigheid en eenvoud, dat is de weg die leven schenkt.

Vandaar dat Johannes ons oproept om ons voor dit woord te openen zodat God ons met zijn barmhartigheid tot een nieuw leven brengt. Door het doopsel van bekering maken we ons ontvankelijk voor een nieuw bestaan. Het vraagt ons om alle

kronkels en oneffenheden die ons van God verwijderen weg te nemen zodat Gods liefde in ons doorgang kan vinden.

Symbool:

De tweede brandende kaars met de ijzerdraad die opengeknipt is, brengt ons de boodschap dat wie zich afwendt van al wat ons van God doet vervreemden (bekering)- Gods liefde op aarde laat stralen. Zo kan redding dagen.

Jean-Paul Guilliams

Stilstaan bij het Evangelie:

Homilie van de voorbije zondag: Christus, Koning van het Heelal

GIJ ZEGT DAT IK KONING BEN

De drie wijzen zochten naar de “pasgeboren Koning van de Joden”.

En op zijn executiepaal stond : “Jezus van Nazareth, Koning van de Joden”.

Dat Hij Koning is, beaamt Jezus vandaag zelf in het evangelie.

Evangelie (Johannes 18, 33b-37)

Pilatus riep Jezus bij zich en vroeg Hem : “Bent U de koning van de Joden ?” Jezus antwoordde : “Bent u daar zelf op gekomen of hebben anderen u over Mij verteld ?” “Ben ik soms een Jood ?” zei Pilatus. “Uw eigen volk, uw hogepriesters, hebben U aan mij overgeleverd. Wat hebt U gedaan ?” Jezus antwoordde : “Mijn koningschap is niet van deze wereld. Als mijn koningschap van deze wereld was, zouden mijn dienaars er wel voor gevochten hebben dat Ik niet aan de Joden werd uitgeleverd. Mijn koningschap is echter niet van deze wereld.” “U bent dus toch koning ?” zei Pilatus. “Ja”, zei Jezus, “Ik ben Koning: met geen andere bestemming ben Ik geboren en in de wereld gekomen dan om te getuigen van de waarheid. Iedereen die uit de waarheid is, luistert naar mijn stem.”

Op de laatste zondag van het kerkelijk jaar viert de kerk het feest van “Christus, Koning van het heelal”, of kortweg “Christus Koning”. Dit feest werd ingesteld door paus Pius XI in 1925. De aanleiding hiertoe was de 1.600^{ste} verjaardag van het concilie van Nicea.

1925 : het feest van Christus Koning is ontstaan in een tijd en in een Kerk die er heel anders uitzagen dan nu. De paus wilde, tegen het opkomende laïcisme en atheïsme in, nadruk leggen op de allesomvattende betekenis van het koningschap van Christus over de mens en de wereld.

Maar te dikwijls werd dit koningschap van Christus gelijkgesteld met een aards koningschap, maar dan veel groter en machtiger, een koningschap dat alle andere overvleugelde, en voor eeuwig was. En dat koningschap van Christus straalde ook af op de Kerk zelf, die vond dat haar alle eer en glorie toekwam. Er schuilde ergens een gevaar in dit feest, namelijk dat de Kerk het wat hoog in haren bol ging krijgen, misschien ook wat teveel in de uiterlijkheden bleef steken.

En nochtans, er zat iets heel moois in de gedachte dat Christus Koning was. In zijn encycliek “Quas Primas”, waarmee Pius XI dit feest instelde, verduidelijkt de paus : “Christus’ koninkrijk is geestelijk en betreft geestelijke zaken.” Hiermee bedoelt hij : Christus is het fundament van ons leven, van de gedachten en de waarden waarop ons hele leven gebouwd is, de rots voor ons huis. Dit feest is eigenlijk één grote geloofsbelijdenis.

“Mijn koningschap is niet van deze wereld” zegt Jezus zelf. Hij is geen koning met een gouden kroon, die zwaait met een scepter – hoewel er inderdaad veel dergelijke afbeeldingen bestaan, zelfs met Jezus als klein kindje op de arm van Maria. Maar er bestaan ook afbeeldingen van Jezus als herder, met een lammeke op zijn schouders. En dat is zijn manier van koning zijn : “Koning in dienstbaarheid”, Koning van de liefde, Koning van het hart, Hartenkoning.

En als ook wij dat beeld van Christus Koning voor ogen houden (de dienaar van allen, die zich alleen beroept op waarheid, die uit liefde heel zijn leven geeft opdat anderen zouden leven), als we dat voor ogen houden, dan kan ieder van ons, in al zijn beperktheid en schamelheid, koning worden (of koningin).

* * *

“Christus Koning” is ook het feest van de Chiro. De naam van deze jeugdbeweging komt van de Griekse letters chi en rho, de beginletters van de naam Christus. De naam “Chiro” wordt voor het eerst genoemd in 1934. De beweging is gegroeid uit de vroegere ‘patronaten’ en uit de Katholieke Actie (KA). De bedoeling was om niet meer “passief godsdienst te ontvangen”, maar om te gaan naar een meer “actieve godsdienstbeleving”. En kenmerkend in die tijd was de thematiek van het ridderschap in dienst van Christus Koning. Christus Koning was dé figuur waarrond de KA en de Chiro draaiden. De leden waren “soldaten” of “milites Christi”, die zich actief moesten inzetten om het terrein van Christus Koning terug te winnen. In die context zijn ook de vele krijgshaftige stijlelementen te begrijpen : uniformen, vlaggen en banieren, wimpels en insignes, trommels en trompetten, romantische strijdliederen, strijdkreten...

De Chiro heeft zich aangepast aan de tijden, en dit is goed. We mogen alleen maar dankbaar zijn dat er zoveel jonge mensen een heel groot deel van hun tijd en energie wegschenken aan onze kinderen. Bij deze een welgemeende proficiat aan de Chiro.

* * *

En het feest van Christus Koning vierden we op de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Met het kerkelijk jaar is het zo een beetje als met de seizoenen. Het is elk jaar opnieuw hetzelfde, maar toch weer anders. In de A-, B- en C-cyclus staat telkens een andere evangelist centraal, met een andere invalshoek, zoals elke lente en elke zomer ook telkens weer een andere lichtinval hebben.

We hebben in dit kerkelijk jaar (de B-cyclus) met Marcus een jaar lang Jezus leren kennen, we hebben zijn uitnodigingen kunnen volgen, we hebben Hem vergezeld op zijn tocht naar Jeruzalem. Ieder jaar overloopt de Kerk heel zijn leven, herdenkt (her-

denkt) en overdenkt ze al zijn daden, peilt ze naar hun betekenis. En zo groeit het Rijk Gods, in deze gemeenschap, door gewone kleine mensen en gewone en kleine gebaren van mens tot mens. En het kerkelijk jaar is daarbij onze wegwijzer, onze gps, elke zondag opnieuw. In het kerkelijk jaar zit een kracht, een geestelijke kracht, om volop mens te worden.

Het wordt weer Kerstmis, het wordt weer Pasen, het wordt weer Pinksteren. Heel dat kerkelijk jaar neemt ons mee in een bewegwijzering om mens te worden. Dan gaan we opnieuw schakeringen ontdekken om een nieuwe mens te zijn, een koninklijke mens. Zo gaat het leven verder, heel kostbaar is elke dag. Samen met de groei van het licht en de dagen, realiseren wij een stukje van Gods droom : de voltooiing van de altijd onvoltooide symfonie van God en zijn eindeloze liefde, zoals Manu Verhulst het zo mooi uitdrukt.

Constant

Overleden

RELEGEM Sint-Jan-de-Doper

Mevr. Elza Van der Cruys, weduwe van Kamiel Van Camp. Zij is geboren in Sint-Katherina-Lombeek op 17 oktober 1944 en overleed in het WZC Walfergem in Asse op 17 november 2024.

dat Gods eeuwig licht haar mag verschijnen...

Vieringen van de komende zondagen: 1ste zondag van de advent

BRUSSEGEM

De Sint-Annakapel is elke zondag open van 9u tot 16u.

De Sint-Stefanuskerk is elke woensdag open van 10u tot 16u

HAMME, Sinte-Goedele

Zondag 1 december

09.00u: Eucharistieviering

OSSEL, Sint-Jan-de-Doper

Zondag 1 december

Geen viering

RELEGEM Sint-Jan-de-Doper

Zondag 1 december

10.30u: Eucharistieviering

Lector: Patricia De Jaegher

Misdienaars: Maaren, Yoanna, Jona en Nathan

WEMMEL, Sint-Engelbertus

Zaterdag 30 november

17.30u: Dienst voor Woord en Communie

Zondag 1 december

11.00u: Eucharistieviering (F)

WEMMEL, Sint-Servaas

Zondag 1 december

10.30u: Dienst Woord en Communie

Vieringen van de komende zondagen: 2de zondag van de advent

BRUSSEGEM

De Sint-Annakapel is elke zondag open van 9u tot 16u.

De Sint-Stefanuskerk is elke woensdag open van 10u tot 16u

HAMME, Sinte-Goedele

Zondag 8 december

Geen viering

OSSEL, Sint-Jan-de-Doper

Zondag 8 december

09.00u: Eucharistieviering

Intentie: Emile Verdoodt

Lector: Yves Van der Putten

RELEGEM Sint-Jan-de-Doper

Zondag 8 december

10.30u: Dienst Woord en Communie: gezinsviering

Lector: Vormelingen en Catechisten

Misdienaars: Nathan en Rune

WEMMEL, Sint-Engelbertus

Zaterdag 7 december

17.30u: Eucharistieviering (N)

Zondag 8 december

11.00u: Eucharistieviering (F)

WEMMEL, Sint-Servaas

Zondag 8 december

10.30u: Eucharistieviering

Wereldlichtjesdag, erkenning van levenloos geboren en overleden kinderen

Intentie: Jaarmis Jean De Coninck